

Cicle: **3r**

Nivell: **5é i 6é**

Curs acadèmic: **23/24**

Àrea

CONEIXEMENT DEL MEDI NATURAL, SOCIAL I CULTURAL

Elements curriculars de nivell

Competència específica

Competència específica 1. Utilitzar de forma guiada i delimitada dispositius i recursos digitals per a cercar informació, comunicar-se, col·laborar i crear contingut digital senzill amb seguretat i eficàcia.

Competència específica 2. Desenvolupar projectes cooperatius delimitats i realitzar investigacions senzilles de naturalesa interdisciplinària amb la guia i ajuda del professorat, utilitzant estratègies elementals pròpies del pensament de disseny i computacional.

Competència específica 3. Plantejar i respondre preguntes sobre qüestions de la vida quotidiana relatives a l'entorn natural, social i cultural aplicant, amb suport i guia de materials i de l professorat, el raonament científic i l'experimentació.

Competència específica 4. Adoptar hàbits saludables de consum, alimentació, exercici i descans a partir del coneixement científic del cos, des del punt de vista del benestar físic, mental i emocional.

Competència específica 5. Identificar, analitzar i proposar solucions als problemes generats per l'acció humana en l'entorn, tant a nivell local com de manera global, derivats dels factors demogràfics, històrics, econòmics, tecnològics i ambientals.

Competència específica 6. Situar cronològicament i espacial els esdeveniments que marquen l'inici i el final dels grans períodes històrics mitjançant l'ús de diferents fonts històriques i unitats de temps, i

Connexions amb les competències clau

	CCL	CP	CMCT	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
1	X	X		X	X		X	
2	X	X	X	X	X		X	
3	X	X	X	X	X		X	
4	X	X	X	X	X		X	
5	X	X	X	X	X	X	X	X
6	X	X		X	X	X		X
7	X	X	X	X	X	X	X	X
8	X	X		X	X	X	X	X

identificar i explicar els principals processos de canvi subjacents i la seua interrelació.

Competència específica 7. Identificar i descriure l'organització i estructura política i territorial municipal, de la Comunitat Valenciana, d'Espanya i d'Europa, així com les característiques més destacades de les seues principals institucions i funcions.

Competència específica 8. Reconèixer alguns elements destacats del patrimoni natural, històric i cultural de la Comunitat Valenciana i Espanya, i explorar i formular propostes per a promoure'n el reconeixement i la protecció.

Criteris d'avaluació vinculats a la competència específica núm.

Competència específica 1: 1.1. Buscar informació en Internet, de forma guiada, segura i eficient, usant dispositius, programes i aplicacions informàtiques senzills. 1.2. Comunicar-se utilitzant plataformes i aplicacions en línia, principalment el correu electrònic, fòrums i xats, aplicant les normes de la netiqueta. 1.3. Crear textos, presentacions i vídeos en format digital utilitzant pautes per a la seua elaboració. 1.4. Identificar hàbits de conducta saludable i segura en l'ús de les tecnologies digitals. 1.5. Identificar conductes segures i poc segures en l'ús de la tecnologia, relacionades amb les identitats falses i la protecció antivirus.

Competència específica 2: 2.1. Plantejar qüestions o problemes relacionats amb l'entorn natural, social o cultural pròxim i identificar possibles fonts susceptibles de proporcionar informació segura, fiable i útil per a abordar-los. 2.2. Proposar diferents solucions a qüestions o problemes relacionats amb l'entorn natural, social o cultural pròxim utilitzant tècniques de pensament de disseny i pensament computacional. 2.3. Elaborar cooperativament un producte final que done solució a un problema senzill de disseny relacionat amb l'entorn natural, social o cultural pròxim, establint uns objectius precisos i provant diferents prototips o solucions, utilitzant de manera segura les eines, dispositius, tècniques i materials adequats. 2.4. Avaluar, de forma guiada, el procés seguit en les diferents fases del disseny i desenvolupament d'un projecte senzill i identificar possibilitats de millora. 2.5. Presentar el resultat d'un projecte senzill de disseny, explicant els passos seguits, i valorar si la solució obtinguda o el prototip elaborat compleix o no amb els seus objectius. Identificar possibles reptes per a futurs projectes.

Competència específica 3: 3.1 Mostrar curiositat de manera sostinguda sobre qüestions relacionades amb el medi natural, social o cultural, buscant informació de manera sistemàtica i formulant preguntes sobre elles. 3.2 Buscar, seleccionar, contrastar i organitzar informació, recorrent a diferents fonts segures i fiables, sobre el medi natural, social i cultural pròxim. 3.3 Dissenyar i realitzar de forma guiada experiments senzills utilitzant de manera segura els instruments i dispositius apropiats, realitzant observacions i mesuraments precisos, i registrant els resultats obtinguts. 3.4 Identificar diferents respostes donades a preguntes relacionades amb l'entorn natural, social i cultural pròxim, contrastar-les amb la informació obtinguda de fonts fiables i segures i formular una conclusió personal. 3.5. Presentar el

resultat d'un projecte senzill de disseny i valorar si la solució obtinguda o el prototip elaborat compleix amb els seus objectius.

Competència específica 4: 4.1 Identificar els principals òrgans del cos humà i les seues funcions, relacionant-les amb hàbits de vida saludables. 4.2 Adoptar i promoure estils de vida saludable que contribuïsquen a la millora del benestar físic, mental i emocional tant individual com col·lectiu. 4.3 Reconéixer i respectar les emocions i sentiments propis i aliens i manejar-los de manera que contribuïsquen al benestar propi i col·lectiu. 4.4 Descriure, explicar i acceptar els canvis que es produeixen en el propi cos en aquest període vital i adoptar hàbits de cura i respecte cap a si mateix i els altres relacionats amb aqueixos canvis. 4.5 Reconéixer, respectar i valorar les diferències individuals com una riquesa, especialment en el que concerneix la identitat de gènere.

Competència específica 5: 5.1 Analitzar i explicar les relacions que es produeixen en un ecosistema o un paisatge significatiu per a l'alumnat tenint en compte els factors naturals i socials. 5.2 Analitzar críticament l'impacte que suposa l'acció humana en el medi tant a nivell local com global. 5.3 Participar activament en l'elaboració i formulació de propostes d'actuació raonades, viables i sostenibles orientades a la conservació i cura del medi ambient i el paisatge. 5.4 Analitzar els canvis que es produeixen en el paisatge i en un ecosistema a conseqüència del pas del temps, de l'acció dels factors naturals i de l'acció humana que actuen sobre ell. 5.5 Identificar i justificar les accions pròpies realitzades habitualment en l'entorn pròxim en benefici del consum responsable de béns i serveis.

Competència específica 6: 6.1. Reconéixer i utilitzar les unitats de temps, dècada, lustre, segle i mil·lenni, per a situar i ordenar cronològicament fets rellevants del passat. 6.2. Situar espacial i temporalment els fets socials i persones rellevants de la història de la Comunitat Valenciana i d'Espanya mostrant la seua interrelació i incorporant la perspectiva de gènere. 6.3. Situar i ordenar cronològicament els canvis de major rellevància en la humanitat, des de l'Edat mitjana fins a l'actualitat. 6.4. Descriure l'evolució d'algunes formes de vida representatives des de l'Edat mitjana fins a l'actualitat. 6.5. Identificar i analitzar relacions de causalitat, simultaneïtat i successió entre elements destacats del medi social i cultural des de l'Edat mitjana fins a l'actualitat.

Competència específica 7: 7.1. Identificar i descriure els elements, estructura i funcions dels principals òrgans de govern del municipi, la província, la Comunitat Valenciana, Espanya i la Unió Europea, i reconéixer la seua funció i responsabilitat en el benestar de les persones i en la millora de la convivència social. 7.2. Distingir les característiques i funcionament de l'estructura política i territorial del municipi, la Comunitat Valenciana, Espanya i la Unió Europea. 7.3. Distingir les funcions de l'administració del municipi i de la Comunitat Valenciana, destacant la importància i el seu valor per a la ciutadania, la participació ciutadana i el desenvolupament dels principis del funcionament democràtic.

Competència específica 8: 8.1. Identificar i valorar alguns elements destacats del patrimoni natural, històric i cultural d'Espanya i descriure les seues característiques més destacades, incloent la seua localització geogràfica i el seu origen històric. 8.2. Desenvolupar conductes de respecte, cura i manteniment del patrimoni natural, històric i cultural d'Espanya i proposar accions per a la seua conservació i difusió.

Saberes bàsics

BLOC 1 • CULTURA CIENTÍFICA

Iniciació a l'activitat científica. CE 1, CE 2, CE 3, CE 5

- **G1 Fases del raonament científic i de l'experimentació**
 - Observació de fenòmens que succeeixen en el seu entorn natural, social i cultural pròxim, i realització de prediccions raonades.
 - Lèxic i vocabulari científic bàsic i la seua utilització en les investigacions relacionades amb el medi pròxim.
 - Realització d'experiments guiats utilitzant diferents tècniques d'indagació i emprant els instrumentis i dispositius adequats.
 - Comunicació dels resultats de les investigacions usant eines senzilles usant llenguatge científic bàsic adquirit.
 - Estratègies d'utilització del pensament crític, aplicat als diferents resultats obtinguts.
 - Presentació i comunicació dels resultats de les investigacions realitzades en diferents formats, utilitzant el llenguatge científic bàsic adquirit.

- **G2. Professions científiques i tecnològiques amb perspectiva de gènere**
 - Professions i avanços científics STEM des d'una perspectiva de gènere

LA VIDA EN EL NOSTRE PLANETA. CE 3, CE 4, CE 5, CE 8

- **G1. Éssers vius:**
 - La cèl·lula
 - La cadena alimentària
- **G2. Paisatges i ecosistemes**
 - Concepte d'ecologia, la cura i el respecte pels espais naturals, els animals i les plantes.
 - Els ecosistemes. Factors biòtics i abiòtics. Equilibri i conservació.
 - El paisatge, agents que el transformen, conscienciació sobre l'acció de l'home en el paisatge. Desenvolupament sostenible. La petjada ecològica dels éssers humans en l'entorn natural.
 - L'extinció d'algunes espècies, valoració, causes i conseqüències.
- **G3. Desenvolupament sostenible**
 - Equilibri entre el desenvolupament social i econòmic i la defensa del medi ambient.
 - Drets, deures i responsabilitats de l'alumnat com a consumidor conscienciat ecològicament.
 - La publicitat i l'etiquetatge dels productes que consumeix l'alumnat.
- **G4. El cos humà**
 - L'organització del cos humà. Sistemes, aparells i funcions. Equilibri i relació entre totes elles. Relació amb l'entorn i

- amb els altres.
- Hàbits per a la salut física, alimentació i nutrició, descans i activitat física com a elements per a la cura i el respecte per u mateix i per l'entorn. Sostenibilitat.
 - L'aparell reproductor i la sexualitat responsable.

- **G5. Educació emocional**

- Establiment d'hàbits per a desenvolupar una salut emocional i mental equilibrades que fomenten l'autoestima i l'autoconcepte, l'empatia i el respecte pels altres.
- Acceptació dels canvis físics i emocionals derivats de l'inici de l'adolescència i la pubertat que condicionen unes relacions socials i afectives sanes. Coneixement i acceptació d'u mateix i dels altres.

MATÈRIES, FORÇA I ENERGIA. CE 2, CE 3, CE 5

- **G1. Matèria**

- La matèria i les seues propietats. Massa, volum i densitat.

- **G2. Forces i energia**

- Les forces i el moviment. Els efectes que produeixen les forces, deformacions i moviment. La velocitat i la gravetat.
- L'energia. Formes i propietats. La transformació de l'energia. Fonts d'energia renovables i no renovables, sostenibilitat.

- **G3. Màquines i instruments**

- El progrés de la ciència i la tecnologia cap a un desenvolupament sostenible
- Ús d'instruments de mesura i de càlcul.
- Màquines i estructures. Elements que les componen.
- Valoració dels avanços científics i tecnològics i la seua relació amb la societat actual.

BLOC 2: TECNOLOGIA I DIGITALITZACIÓ

DIGITALITZACIÓ DE L'ENTORN PERSONAL D'APRENENTATGE. CE1

- **G1 Presència**

- **G2 Comunicació en la xarxa**

- Coneixement i utilització de recursos i plataformes digitals restringides i segures per a comunicar-se amb altres persones: el correu electrònic.
- Coneixement i utilització de recursos i plataformes digitals restringides i segures per a comunicar-se amb altres persones en xarxa: el xat i el fòrum.
- Ús de xarxes socials per a la comunicació i construcció de la ciutadania digital.
- La netiqueta: regles bàsiques de cortesia i respecte en els correus electrònics: estructura i contingut del missatge

- (SPAM), ús de majúscules.
- Netiqueta digital, regles bàsiques de cortesia i respecte en les xarxes socials i estratègies per a resoldre problemes en la comunicació digital a través de xats i fòrums: respecte a la temàtica, ús moderat de les icones, respecte cap a altres opinions, construcció de coneixement en xarxa (ciberètica).
- **G3. Dispositius, programes i aplicacions informàtiques**
 - Cercadors.
 - Emmagatzematge de dades (imatges, documents, xifres...)
 - Presentació de la informació: document (estructura, diferents tipografies, inserció d'imatges...)
 - Presentació de la informació: presentacions i vídeos.
 - Estratègies bàsiques de mecanografia.
 - Entorn personal d'aprenentatge.
 - Problemes tècnics senzills en les aplicacions i dispositius TIC de manera guiada.
- **G4. Salut i seguretat**
 - Estratègies per a fer un ús adequat de la tecnologia: benestar digital i salut per a previndre addiccions. Sensibilització cap al ciberassetjament.
 - Estratègies per a fer un ús adequat de la tecnologia: ciberassetjament, empremta digital, propietat intel·lectual, protecció de la informació personal en xarxes socials.
 - Estratègies per a fer un ús segur de la tecnologia i l'entorn digital personal d'aprenentatge: contrasenyes secretes, cessió d'imatges o informació personal, publicitat i correus no desitjats, phishing.
 - Estratègies per a fer un ús segur de la tecnologia i l'entorn digital personal d'aprenentatge: "amics" d'internet, correus electrònics amb enllaços o descarregables dubtosos.
- **G5. Utilització de la tecnologia de la informació i la comunicació**
 - Estratègies de cerca d'informació guiades, segures i eficients: valoració, discriminació, selecció, organització, contrast i comparació.
 - Estratègies de recollida, emmagatzematge i representació de dades que faciliten la comprensió i l'anàlisi. Citat.

PROJECTES DE DISSENY I PENSAMENT COMPUTACIONAL. CE2

- **G1. Projectes de disseny**
 - Observació del medi natural o social; admiració d'un tema concret.
 - Identificació d'objectius, necessitats, dubtes o problemes.
 - Expressió de diferents solucions o respostes.
 - Selecció de l'aspecte a desenvolupar.
 - Comprovació, disseny, prototipat i/o prova.
 - Avaluació

- Presentació i comunicació.
- **G2. Pensament computacional**
 - Abstracció.
 - Pensament algorítmic.
 - Descomposició en parts més senzilles.
 - Identificació de patrons.
 - Pensament lògic utilitzant variables que contenen dos valors (vertader/fals, sí/no)
- **G3. Tecnologia**
 - Utilització de materials, eines i objectes d'ús escolar segur.
 - Dispositius digitals segurs i adequats a la consecució d'un projecte: tauleta, telèfon intel·ligent, ordinador, etc.
 - Operadors mecànics i màquines simples (sensors, motors...).
 - Recursos digitals: realitat virtual, realitat augmentada, simuladors, impressores 3D...
 - Circuits elèctrics bàsics: elements, efectes, ús quotidià.
- **G4. Iniciació a la programació**
 - Programació per blocs amb elements manipulatiu no tecnològics (activitats desendollades).
 - Programació per blocs a través de robots programables senzills.
 - Programació per blocs en entorns digitals.
- **G5. Treball Cooperatiu**
 - Tècniques cooperatives senzilles per al treball en equip.
 - Estratègies per a la gestió de conflictes i promoció de conductes empàtiques i inclusives.
 - Estratègies en situacions d'incertesa: adaptació i canvi d'estratègia, valoració de l'error com a oportunitat d'aprenentatge.
 -

BLOC 3: SOCIETATS I TERRITORIS.

REPTES DEL MÓN ACTUAL. TRANSVERSAL A TOTES LES CE.

- **G1. Pensament crític**
 - Estratègies per a l'emissió d'opinions i judicis de valor a partir de diferents tipus de fonts.
 - Adquisició d'habilitats per a l'expressió de conclusions a través de textos expositius i elements gràfics.
 - Ús de fonts diverses (primàries i secundàries) com a textos, fotografies, mapes, obres d'art, edificis històrics, documents audiovisuals, procedents dels mitjans de comunicació i altres fonts.
- **G2. Drets i llibertats**
 - Noció de diversitat cultural.
 - Noció de drets i llibertats.

- Noció d'obligacions.

SOCIETATS EN EL TEMPS. CE6, CE8.

- **G1. El pas del temps**
 - Adquisició de nocions bàsiques de temps i unitats de mesura.
- **G2. Educació patrimonial**
 - Tipologia, paper social i cultural del patrimoni.
 - Elements patrimonials aplicant nocions temporals bàsiques.
 - Emissió de judicis de valor sobre l'origen del patrimoni i la seua relació amb els esdeveniments històrics.
- **G3. Societats i diversitat cultural**
 - La societat de l'antic règim i revolució liberal, així com els canvis socials i econòmics produïts a Espanya.
 - Aproximació a la història recent (Guerra Civil, dictadura i transició) i a la memòria democràtica.
 - Societats i cultures de l'Època Medieval i Moderna
- **G4. Interpretació històrica**
 - Noció de canvi, continuïtat, simultaneïtat i durada i evidència.

ALFABETITZACIÓ CÍVICA. CE7.

- **G1. Organització social**
 - Economia domèstica: noció de diners, despeses i ingressos, estalvi, compte bancari, moneda i targeta de crèdit.
 - La Constitució Espanyola.
 - Identificació de l'organització social d'Espanya.
 - Seguretat viària. La ciutat com a espai de convivència. Normes de circulació i mobilitat sostenible
- **G2. Estructura política**
 - Institucions de govern municipals, autonòmiques i estatals.
 - Aproximació a la Unió Europea: organització territorial, institucions, competències i responsabilitats.
 - Reconeixement de l'organització política i territorial d'Espanya.
 - La monarquia parlamentària.
 - Diferenciació de formes de govern: règims democràtics i autoritaris
- **G3. Població**

- Moviments migratoris a la Comunitat Valenciana, Espanya i Europa
- Identificació de les característiques demogràfiques dels països desenvolupats i subdesenvolupats.
- Reconeixement i respecte per la diversitat cultural i lingüística d'Espanya.

CONSCIÈNCIA ECOSOCIAL. CE5.

- **G1. Representació**
 - • Representació cartogràfica.
- **G2. El clima**
 - Factors climàtics: distribució dels climes.
 - El canvi climàtic: accions d'afrontament.
- **G3. Responsabilitat ecosocial**
 - La Terra en el seu concepte geològic i geogràfic.
 - El Sistema Solar.
 - L'Univers
 - L'ús responsable de l'aigua com a recurs escàs i la seua conservació.
 - Turisme sostenible.
 - Elements del relleu a nivell europeu.
 - Reconeixement dels paisatges agropecuaris i turístics.
 - Xarxes de transport i comunicacions

**Valoració general
del progrés de l'alumnat**

Tècniques, instruments de recollida i registre de la informació.

- Observació diària
- Avaluació dels productes finals: rubriques, dianes, proves escrites o orals....
- Resolució de problemes en situacions quotidianes
- Tècniques per a millorar les

Models d'informes d'avaluació qualitativa (trimestral) per a cadascun dels cursos del cicle (Aspectes a valorar sobre el procés de desenvolupament i aprenentatge dels xiquets i xiquetes d'aquest nivell)

Annex IX informe individualitzat de final d'etapa. Document oficial. Itaca
Informe resultats avaluació final de l'alumne. Document oficial. Itaca
MODEL:
1. Resultats obtinguts en el procés d'aprenentatge i aspectes que necessita continuar treballant.
2. Aspectes personals i

Criteria de qualificació quantitativa (només final de curs)

En aquesta avaluació s'inclourà l'avaluació per àrees expressada amb els termes següents: insuficient (IN), suficient (SU), bé (BI), notable (NT) o excel.lent (EX)

habilitats i competències
adquirides a l'aula i durant el
procés formatiu.

evolutius.

3. Mesures de suport i d'atenció educativa i conveniència o no de la seua continuïtat
4. Progressos, esforços, dificultats superades i talents.

* Competències clau del perfil d'eixida de l'alumnat al final de l'educació bàsica:

- CCL: Competència en comunicació lingüística.
- CP: Competència plurilingüe.
- CMCT: Competència matemàtica i competència en ciència i tecnologia.
- CD: Competència digital.
- CPSAA: Competència personal, social i d'aprendre a aprendre.
- CC: Competència ciutadana.
- CE: Competència emprenedora.
- CCEC: Competència en consciència i expressió culturals.